

REC'D NOV 14 1975

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

89 M. 16 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1975 M. SPALIO [OCTOBER] 3 D.

Telephone:
APlegate 7-7257

30 CENTU

KAIP LIETUVOJE MINI M. K. ČIURLIONIO SUKAKTĮ

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio šimtosios gimimo metinėms paminėti Lietuvoje sudarytas jubiliejinis komitetas, kuriam pirmininkauja kultūros ministras Lionginas Šepetys.

Rugsėjo 17 d. Vilniuje, Kultūros ministerijoje įvykusioje spaudos konferencijoje L. Šepetys pranešė apie renginius, skirtus tai žymaus lietuvių dailininko ir muziko gimimo sukakčiai.

Jis pasidžiaugė, kad visoje Lietuvoje sėkmingai vyksta sukakčiai skirtas meno festivalis. Rugsėjo 12 d. įvyko iškilmės, kurių metu jubiliejinio komiteto nariai ir menininkai buvo nuvykę pamatyti, kaip liaudies meistrų rankomis išdabinti ąžuolai — skulptūros papuošė plentą tarp Varėnos ir Druskininkų.

Iš viso penkiolika iš ąžuolo iškaltų stogastulpių stovi plento pakraštyje. Jie simbolizuoja M. K. Čiurlionio kaip dailininko kelią — penkiolika jo kūrybinių metų.

„Čiurlionio kelio“ atidarymo iškilmėse Varėnoje buvo susirinkę daug svečių ne tik iš Vilniaus, bet ir iš kaimyninių rajonų. Buvo paskaitos apie Čiurlionį, skambėjo jo muzika,

o paskui automobilių kolona patraukė Druskininkų link, sustodama ties kiekviena ąžuolo skulptūra. Jų autoriai-liaudies mestrai pasakojo, aiškino, ką jos vaizduoja. ąžuolų bareljefuose iškaltos ištisos scenos iš Čiurlionio harmonizuotų lietuvių liaudies dainų, jo pasisakymų tekstai. Daug vaizdų iš jo tapybos.

Rugsėjo 19 d. Druskininkuose prasidėjo tradicinis „muzikos ruduo“, surengtas Lietuvos Kompozitorių sąjungos, skirtas Čiurlioniu. Po atidarymo iškilmų namelyje — memorialiniame muziejuje skambėjo M. K. Čiurlionio kūriniai, o vakare įvyko koncertas — susitikimas su kompozitoriais ir muzikologais „Dainavos“ sanatorijos salėje.

Buvo atliekami M. K. Čiurlionio ir jo atminimui skirti kūriniai, naujausioji lietuvių kompozitorių muzika, dainos.

Rugsėjo 20—21 d., trys kompozitorių grupės M. K. Čiurlionio gimimo 100-ąsias metines paminėjo koncertais-susitikimais Varėnoje, Leipalingyje, Lazdijuose, Kapsuke, Alytuje, Salantuose, Rietave, Plungėje.

Pabaiga 2 pusl.

Šimtosios dail. M. Dobužinskio gimimo metinės

Kas yra buvęs teatruose, yra matęs gražių, vaizdžių scenos dekoracijų. Daug jų, net pačių geriausių, yra pieštų lietuvių scenografo dailininko Mstislavo Dobužinskio. Dau-

giausia jų yra Peterburge, dabar Leningrade, ir Maskvoje. Nuo 1939 m. iki karo Kaune. Dobužinskis, kūrė ir mirė 1957 m. spalio 1 New Yorke. Palaidotas Paryžiuje.

Dobužinskis buvo M. Čiurlionio draugas. Abu gimė 1875-aisiais metais; Dobužinskis rugpiučio, o Čiurlionis rugsėjo mėn. Juodu susipažino Vilniuje. O kai Dobužinskiai gyveno Peterburge, Čiurlionis jų namuose rado šiltą prieglaudą, kurios jam svetimame krašte stigo. Dobužinskis Čiurlionį labai pamėgo kaip menininką ir muziką ir jam leido savo namuose vystyti savo muzikinius gabumus ir Dobužinskio pianinu ilgas valandas skambinti.

Nuo 1929 m. iš užsienių Dobužinskis skubėjo į Lietuvą, kurioje gyveno iki 1939 m. Kaune. Jis apiformino 31 operos, baleto, dramos spektaklius. Bet jis nebuvo tik teatro dailininkas. Buvo vaidinimo laikotarpio istorijos atkūrėjas, stiliaus specialistas.

Be teatrų, jis surengdavo savo kūrinių parodas. Suorganizavo ir Dailės studiją. Važinėjo po visą Lietuvą, ieškodamas lietuviško stiliaus, kurį perduodavo savo kūriniuose. Vilniaus teatro muziejuje surinkta didelis jo kūrinių archyvas. Jo dekoracijose atsispindi konkretumas, stilius, turtinga fantazija.

Ir anglų bei prancūzų spaudoje buvo daug šiltų atsiliepimų apie M. Dobužinskio dekoracijas, kai Lietuvos baletas gastoliavo Monte Carlo ir Londone.

Pasauliniai tos srities specialistai pripažįsta, kad Dobužinskiui pavykė ir W. A. Mozart operai Don Juan

Pabaiga 3 pusl.

Jungtinėms Tautoms trisdešimt metų

SALOMĖJA NARKELIŪNAITĖ

Išibėgėjusi savo bendrosiose diskusijose visais pasauliui rūpimais klausimais, rugsėjo 24 d. Generalinė Asamblėja keletui valandų atitrūko nuo kasdieninės rutinos ir stabtelėjo ties šios tarptautinės organizacijos sukaktimi.

Toje pačioje Generalinės Asamblėjos salėje, kur dabar pro kalbėtojo tribūną jau buvo pražygiavę arti pusės šimto kalbėtojų, jų tarpe JAV Kissingeris, TSRS - Gromyka, Anglijos, Kanados, Japonijos, Italijos, Skandinavijos ir eilės Afrikos ir Azijos bei Pietų Amerikos atstovai, dabar vėl buvo susirinkę ir savo kėdėse sėdėjo diplomatai. Bet dabar čia buvo viena ir nekontroversinė tema — Jungtinių Tautų sukaktis ir koncertas.

Sesijos prezidentas, liuksemburgetis Gaston Thorn, trumpai iškėlė patį svarbiausią dalyką — kad Jungtinės Tautos per tuos trisdešimt metų ne tik išsilaikė, bet ir spėjo žygiuoti su laiko dvasia. Panašia atsiliepė ir gen. sekretorius Kur. Waldheim. O tuos jų žodžius patvirtino pripildyta salė, kurioje buvo

[Nukelta į 5 pusl.]

PASITARIMAS SU PRENUMERATORIAIS...

Tokia antraštė Argentinos Lietuvių Balsas rugsėjo 11 d. kreipiasi į savo skaitytojus jaudinančia tema. Mūsų laikraščių leidėjams iš visų pusių sunkėja sąlygos laikraščiams leisti.

Kadangi tai lygiai vienodai liečia ir visą už Lietuvos ribų leidžiamą lietuvišką spaudą, Argentinos Lietuvių Balso redakcinį ištisai persipausdiname.

Mūsų draugijoms lengviau pasitarti per savo metinius susirinkimus, į kuriuos, jei visi nariai atsilanko, neviršija 500 asmenų. Be to, draugijų nariai būna jei ne vienos apylinkės gyventojai, tai gyvena vienos valstybės ribose. Tačiau pasitarti laikraščio skaitytojams yra daug sunkiau, kadangi jų skaičius siekia tūkstančius ir jie yra išblaškyti po visą pasaulį.

Betgi laikraščio skaitytojai yra labiau susirūšę, tam tikrų žmonių šeima negu bile draugija. Tūlo leidinio skaitytojai dažniau pasikeičia nuomonėmis negu tų draugijų, kurios daro savo metinius susirinkimus į metus vieną kartą.

Šiais nenormaliais laikais dėl leidinio, kuris ne gatvėje parduodamas, bet pastoviai prenumeruojamas savo tautiečių, kurie ir už tūkstančių kilometrų gyvendami vienas nuo kitų, palaiko nuolatinius ryšius su savo tautos žmonėmis, reikia rasti būdą pasitarti. Negalėdami susitikti visi kartu, susirinkti po vienu stogu, spauda panaudoja leidinio skiltis, apsvarstyti savo svarbius reikalus.

Čia, šitoje vietoje, pasvarstysime apie mūsų spaudos reikalus, kitaip sakant, **problemas**.

Būtų labai daug ko kalbėti apie lietuvių spaudos sunkumus, bet kadangi jau visiems nuoširdiems prenumeratoriams [nesakome skaitytojams, nes tie, kurie tik skaito, bet neprenumeruoja, čia nieko dėti. Daugelis pasiskaito ir draugo arba savo nuomininko, ar priešingai, tie čia nedalyvauja], yra žinomi tai tik tenka spręsti praktiškai, ką turime daryti, kad išlaikyti Argentinos Lietuvių Balsą, kuris jau artėja prie 50 metų sukakties, ir kaip jau daug kartų įrodyta, kad jis yra mums reikalingas ir naudingas susižinojimiui tarpe mūsų bendruomenės.

Kaip jau žinoma, popierio pabrangimas keleriopai, rašalo ir kitų spaudos priemonių buvo numatytas iš anksto, ir ačiū punktualiems prenumeratoriams, kurie laiku apsimokėjo, buvo tam užbėgta už akių. Apsirūpinta visiems metams popierium, rašalu, švinu, kurie yra pagrindiniai produktai laikraščio leidimui. Bet niekas negalėjo numatyti, kad taip daug pabrangės darbininkas, elektra ir PASTAS.

Jei paštas būtų pabrangęs tiek, kiek viskas, sakysime, 3 ar 4 kartus, nebūtų sudaręs sunkumų. Bet paštas nuo kovo 75 pabrango 15 kartų, o nuo liepos 14 tų pačių metų - pašoko iki 45 kartų! Paskutinis ALB [1485 num.] išsiuntimas pareikalavo tokios pinigų sumos, KURI ANKŠCIAU BUVO IŠMOKĖTA LYGIAI PER DU METUS! Dar pridėjus transporto ir kitus nenumatytus pabrangimus — pasidarė sunkumas. Dėl tų sunkumų ir tenka pasitarti. Kai kas labai lengvai

išsprendžia reikalą: pakelti tiek prenumeratos mokesť, kiek viskas pabrango, ir baigta. Bet mes žinome, kad mūsų prenumeratoriai yra daugumoje pensininkai, kurie anaipol negavo tokių didelių pakėlimų, visi sunkiai vertiasi, todėl ir mes nedrįstame pakelti prenumeratą tiek daug. Bet iš kitos pusės vel problema. Mažėjantis prenumeratoriu skaičius: ar tai dėl mūsų geriausių draugų iškeliavimo negrįžtamai, ar dėl ekonominių sunkumų, vertia Leidyklą ieškoti išeities.

NEKADOS IR NIEKUR PA-SAULYJE LIETUVIŠKO LAIKRAŠČIO LEIDIMAS UŽSIENYJE NEAPSIMOKĖJO. Visos leidyklos turi pašalines pajamas, kad galėtų leisti lietuvišką laikraštį. Tokias pajamas ALB turėjo iš spaustuvės, kurioje ilgas valandas sunkiai dirbdami galėjome trūkumus padengti iš gaunamų lėšų spaustuvėje. Dabar, pabrangus ir spaustuvės darbams, jų žymiai mažiau.

Viską susumavus, priename išvados, kad būtina reikia pakelti prenumeratos mokesť 100%. Nuo dabar ALB prenumerata bus 100 arg. pezų Argentinoje, 6 USA dol. paprastu paštu užsienyje ir oro paštu Amerikos žemyne 8, o Europon, Australijon ir kitur 10 dol.

Kol išireguliuos dabartinės prenumeratos, laikraštis pasirodys 1 kartą į mėnesį. Jei prenumeratoriai parodys gerą norą, laikraščio leidimas greičiau susinormuos.

Esame dėkingi tiems prenumeratoriams-remėjams, kurie be raginimo, anksčiau, negu padarytas šis pasitarimas, suprato padėti ir atėjo su parama. Jų sąrašas skelbiamas atskyrat. Jiems didelis lietuviškas **ACIŪ!** A.L.B.LEIDĖJAI

Mus Jungtinėse Valstijose taip pat pradėjo smaugti taip vadinamos antrosios ir ketvirtosios klasės pašto išlaidos. Nuo 1970-ųjų metų, kai United States Post Office Department buvo pakeistas į ekonomiškesniais pagrindais suorganizuotą United States Postal Service, kuri mėginta perorganizuoti taip, kad apsimokėtų, kainos pakeltos net 231 procentą. Daugiau negu triskart pakėlė spaudai kainas, palyginus su pirmosios klasės laišku tarifu. Lyginant infliacijos ir pirkimo galios kainas, laikraščių persiuntimas pakeltas 8 kartus. Knygoms persiuntimas pakeltas 116 procentu.

Amerikiečių žurnalų 85 nuošimčiai siunčiami paštu, bet lietuvių spauda pašto patarnavimu naudojasi apie 95%.

Time žurnalo leidėjai, pavyzdžiui, pirmiau mokėję 7 milijonus dolerių metams už persiuntimą, dabar moka net 24 milijonus. Galingieji ir įtakingieji milijoninių tiražų žurnalai Life ir Look užsidarė tik dėl pašto aptarnavimo pabrangimo.

Kai kurie ne anglų kalba leidžiami laikraščiai žymiai suretina išleidimą, kiti pakelia prenumeratą, dar kiti riboja laikraščių siuntinėjimą įstaigoms, bibliotekoms, nusipelnusiems laikraščių korespondentams-remėjams-pensininkams. Leidėjai laikraštį dar išsigali paaukoti, bet kai paštui reikia brangiai užmokėti, beveik tiek, kiek už laišką, tada jau nepajėgia.

Amerikiečių spauda kelia protesto balsą, kad pašto tarnyba reikia sugrąžinti į valstybės įsteigėjų pagėdaujamą vėžes, kad paštas privalo tarnauti nemokamai ir laisvai informacijai laisvoje šalyje, tuo įsitikinimu, kad tai būtina valdžios pareiga patarnauti piliečiams, o ne iš to patarnavimo pasidaryti biznį! George Washington 1782 m. pasakė "...pašto tarnybos uždavinys yra risti žmones naujoje valstybėje rėtėžiu, kurio nebūtų galima nutraukti".

Per beveik 200 metų spauda JAV buvo palankiausiai traktuojama. Šis patarnavimas piliečiams buvo tikros demokratijos įgyvendinimas, bet tai prieš penkerius metus nutrūko!

Amerikiečių leidėjai argumentuoja, kad paštas dabar taip pat dar nėra pilnai bizniškai sutvarkytas, esą, per daug pašto įstaigų, net 31,000! Kongreso nariai, iš kitos pusės sako, kad šiemis fiskaliniams metams Kongresas yra paskyręs \$1.6 bilijoną išlaidoms padengti.

Mūs, lietuvių, argumentai savai spaudai tegali būti tie patys, kaip ir anglų kalba leidinių, pridėjus dar ir kitus.

Už nuopelnus lietuviškai skautijai ir visuomeninį darbą. L. S. S. Taryba apdovanojo "Geležinio Vilko" ordinu v. s. P. Karalių. Iš k. deš.: v. s. V. Civinskas, v. s. V. Šenbergas, v. s. P. Karalius, L. S. S. vyr. skn. P. Molis. Stovi: v. s. V. Kizlaitis, ps. J. Pažemis, j. s. O. Kizys ir ps. V. Staškus.

Buvusio Liet. Resp. Prezidento a. a. A. Smetonos ir jo žmonos Sofijos karstai gulės vienas šalia kito "Visų sielų" kapų Mauzoliejuje. Prieš tai jie buvo atskyruose kapuose. Kairėje kalba L. S. S. vyr. skn. P. Molis.

V. Bacevičiaus nuotr.

Vasario 16 lietuvių gimnaziją vakarų Vokietijos Huentenfelde atlankęs australietis V. Bakaitis pasakoja: "Be vokiečių valdžios paramos, gimnazija neišsilaikytų nei trijų dienų. Tai ironija, kad šią lietuvių pilį Europoje išlaiko ne lietuvių, bet vokiečių pinigai".

Pirmiausia kiekvienas skaitytojas turėtų išpareigoti įvairių švenčių, minėjimų, sukaktių progomis kam nors užprenumeruoti laikraštį. Kiekvienas susipratęs lietuvis privalėtų savo palikimuose paskirti dalį savo laikraščio. Bet kokios šventės proga prisiminti, kad apie tą šventę ar sukaktį skaitytoją painformuoja spauda. Kiekvienu draugija nežino, kad jos nariams susižinoti, jos veiklai apibūdinti, jos narius riša spauda.

Vienybėčiai, perskaitę liūdną Argentinos Lietuvių Balso pasitarimą su skaitytojais, tuoj pat Argentinos Lietuvių Balsui pasiuntė \$100. Jie žino, kad, pagelbėdami argentiniečiams, kurie yra neturtingesni už mus Siaurės Amerikoje, parodo pavyzdį ir Vienybės skaitytojams, tikėdamiesi ir savo spaudai pagalbos, kurios taip pat labai reikia. Ypač belaukdama 90 metų mūsų Vienybė jau yra užsitarnavusi didelės visų skaitytojų draugijų, klubų, ratelių ir grupių grupelių paramos. Vienintelis pasaulyje belaukiantis 90 m. sukakties lietuvių laikraštis Vienybė tikisi nemaža ir 90-dolerinių aukų. Taip pat didesnių biznio skelbimų.

Australijos Lietuvių Bendruomenės leidžiama "Mūsų Pastogė" nusprendė kartkartėmis leisti anglų kalba priedą, pavadintą "Baltic Herald". Pirmasis 4 puslapių leidinys išėjo birželio pradžioje.

Vienybė, 1975 m. spalio 3 d.

**MASPETH 333 METŲ
MINĖJIMUI VADOVAUJA
PREL. J. BALKŪNAS**

New Yorko miesto dalis Maspeth, kuriame veikia Lietuvių klubas su didele sąle, kur yra lietuviška Viešpaties Atsimainymo parapija su moderniška nauja bažnyčia, kur Jono Klaščiaus salės patalpos ir apie ją žemė savo laiku buvo New Yorko gubernatoriaus Clinton nuosavybė, — ruošiasi didelėms iškilimėms. Jos įvyks spalio 26. Bus paminėta Maspetho 333 metų sukaktis ir kartu Amerikos Jungtinių Valstybių 200 m. sukaktis. Bus paradas. Jame dalyvaus Maspetho gyvenančių tautybių organizacijos, gautiniais drabužiais pasipuošusi minia, senų maspetiečių automobilių paroda ir kitos įdomybės. Grand Marshal paradui pakviestas ilgus metus buvęs Maspetho lietuvių parapijos klebonas Prelatas Jonas Balkūnas.

HARTFORD, CONN.

**ANTRA "TĖVYNĖS GARSŲ"
GEGUŽINĖ**

Rugsėjo 14 d. Hartfordo "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valanda šią vasarą surengė ir antrą gegužinę (pikniką), kuri ir ši kartą pateko į blogą orą: vako šalta; vakare pranašavo tik 40 laipsnių farg. Dėl to ir ši kartą žmonių privažiavo nedaug, kaip ir aną kartą - tą lietingą dieną.

Vis dėlto, kad ir šalta, oras buvo giedras, ir smagesnis, negu aną kartą. Virtuvės šeimininkės gamina skanius valgius: Kepė bulvinius blynus, kuriuos patiekdavo su rūgščia grietine, virė dešreles ir paduodavo su tušintais kopūstais; taip pat buvo ir skanios kavos. — Gi vyrai prie baro vaišino svečius skaniais gėrimais.

Nuo 3-čios val. atvyko ir John Martino orkestras, prie kurio muzikos daug kas smagiai pašoko. Buvo ir lietuviškų melodijų: klumpakojis, suktinis ir kiti. Pasirodė ir laimėjimai, tai kai kas išbandė ir savo laimę.

Tačiau svarbiausias reikalas, kad į šią gegužinę buvo atvežtas l.a.p. klubo loterijoje leidžiamas Pontiac-Astre automobilis. Lošimas bus 1975 metų lapkričio (November) 15 d., šeštadienį, 10 val. vakare L. A. P. Klubu patalpose. Todėl visi prašomi įsigyti bilietus, kad galėtų mėtė už vieną dol. išlošti šį puikų automobilį ir tuo paremsite klubą.

Jonas Bernotas

New Yorkas paminės Mikalojaus Čiurlionio 100 m. gimtadienį. Spalio 19, sekmadienį; Kultūros židiny 4 v. p. p. New Yorko lietuviai rengia Mikalojaus Čiurlionio 100 m. gimimo sukaktį. Dalyvaus 5 lietuvių chorai: Angelų Karalienės, vadovaujamas Albino Prišginto, Apreiškimo — Algirdo Kačanausko, Elizabeth, N. J. Šv. Petro ir Povilo parapijos — Vinco Mamaičio, Maspetho, Viešpaties Atsimainymo parapijos — Vytauto Kerbelio, Perkūno choras — Vytauto Daugirdo. Visi dainuos bendrai, o Perkūnas ir atskirai. Taip pat dalyvaus pianistė Aldona Kepalaitė. Bus atliekamos Čiurlionio harmonizuotos melodijos. Išvakarėse, šeštadienį, spalio 18, 7 v. v. dailininkė Aleksandra Kašubienė parodys Čiurlionio paveikslų skaidres ir paaiškins paveikslus. Vytautas Strolia apie Čiurlionį skaitys paskaitą.

Vienybė, 1975 m. spalio 3 d.

**JUNGTINĖMS TAUTOMS
TRISDEŠIMT METŲ**

(atkelta iš 1 puslapio)

140 kraštų atstovai ir jų svečiai. Kas galėjo pagalvoti prieš 30 metų, kai Jungtinės Tautos kūrėsi vos su penkiasdešimčia narių, kad, trisdešimtmečio sulaukus, tas skaičius bus beveik patrigubėjęs!

Tai dar vienas įrodymas, kad ši tarptautinė organizacija, nežiūrint politinių, socialinių ir geografinių skirtumų, yra gyvas organizmas. Tačiau, siekiant universalumo, Jungtinių Tautų narių sąrašas dar neuždarytas. Jos šios sesijos pradžioje, rugsėjo 18 d., priešais Jungtinių Tautų rūmus pusrutuliu išskubintų vėliavų tarpe atsirado trys naujos kaip tik į organizaciją priimtų narių vėliavos. Šias tris buvusias Portugalijos kolonijas — Cape Verde, Sao Tome ir Principe, ir Mozambique — netrukus žada pasekti dar viena nauja narė — Papua New Guinea, kuri pasiskelbė nepriklausoma rugsėjo 16 d. Diskusijos eis dar ir dėl kitų kraštų: abudu Vietnamai prašosi primami; Pietų Korėja, JAV remiama, taip pat belidžiasi į JT duris.

Bet nuskambės sukaktuvinio kon-

certo melodijos, o kiekviena kita diena vėl kels tas amžinai amžinas tarptautinio sugyvenimo problemas, tik gal pristatomas naujų kalbėtojų.

Ši — sukaktuvinė sesija kol kas dar neturėjo tokių kalbėtojų, kurie būtų sensacija, tačiau, einant į bendrųjų diskusijų pabaigą, jų susilaukė.

Jau senokai afrikiečių garsintas kontroversinis Ugandos prezidentas maršalas Idi Amin kalbėjo Afrikos Vienybės Organizacijos vardu. Afrikos valstybių užsienių reikalų ministrai ir delegatai jau labai nekantriai to įvyko laukė ir smarkiai jam plojo, kai tasai reikalavo, kad Jungtinės Tautos išmestu iš savo tarpo Izraelį.

Asamblėjoje kalbėjo ir Norvegijos karalius Olav. Jungtinės Tautos aplankė ir su jos vyriausiais pareigūnais — gen. sekretorium ir Asamblėjos prezidentu susipažino ir Japonijos imperatorius Hirohito.

Kiek toje salėje pasakyta kalbų! O čia kalbėjo Trumanas, Eisenhoweris, Kennedy, Johnsonas ir Nikso-

Anglijos neperdidelė lietuvių kolonija Mikalojaus Čiurlionio 100 m. gimimo sukaktį atžymėti išleido keletą tūkstančių atspausdintų vokių, kuriuose anglų kalba iš Anglijos siunčiamais laiškais pasaulį supažindina su lietuvių pasaulinio mato darbininku ir kompozitorium. Sveiknam Anglijos lietuviams!

nas. Chruščevas čia net batu stalą daugė, Fidelis Castro savo išmintį net porą valandų rodė. Prie šios kalbėtojų tribūnos buvo ir Anglijos karalienė Elžbieta, Popiežius Paulius VI, Jugoslavijos maršalas Tito, Egipto prezidentas Nasseris, Lenkijos Gomulka ir daugelis kitų žymių ir garsių asmenybių.

"Baltic Saga" Sukaktuviniai medaliai

Pasakoma aukse, sidabre ar platinos medaliuose. Kiekvienas sveria 30 gramų ir yra 40 mm. diametre. Tiesiog iš liejyklos tik už \$26.50 puikiai pagaminti iš 99.9% sidabro, \$324 iš 22 karatų aukso ir \$393 iš platinos už kiekvieną.

ORDER COUPON

Make cheque or money order payable to BALTICOIN and mail to:
BALTICOIN, 148 Duke Street, Hamilton, Ontario, Canada. L8P 1X7.

Please send:

The Baltic Saga ..... medals in 99.9% silver, \$26.50 each \$
The Baltic Saga ..... medals in 22 karat gold, \$324.00 each \$
For each order from outside Canada add \$1.00 for postage and handling \$ 1.00
Cheque/MO made out payable to BALTICOIN enclosed for \$

Name ..... Address .....
City ..... Province ..... Postal Code .....
(PLEASE PRINT)

APIE DAILININKO KŪRINIŲ IŠSAUGOJIMĄ

Paulius Galante

VAIRIU laiku ir įvairiomis progomis ne kartą buvo rašyta mūsų spaudoje apie M. K. Čiurlionio tapybos kūrinių netinkamą laikymą, apsaugą nuo blukimo, nesirūpinimą jų konservavimu ir restauravimu. Tačiau apie šio reikalo priežastis buvo užsimenama tik retkarčiais, probėgomis. Šio straipsnio tikslas — remiantis faktine medžiaga, nušviesti, kaip iš tikrųjų buvo su Čiurlionio kūrinių techniška, spalvine puse, kas buvo daroma pašalinti kenksmingiems reiškiniams ir sudaryti palankesnes sąlygas kūrinių saugojimui. Jau nuo pat Čiurlionio kūrybos pradžios sunkios materialinio gyvenimo sąlygos neleido dailininkui pasirūpinti realizuoti savo kūrybinius sumanymus tinkamomis priemonėmis: geros kokybės popieriumi, dažais, tinkamu įstiklinimu, įrėminimu. Be to, kūriniams ilgą laiką nebuvo lemta turėti nuolatinę pastogę. Neturtas, kuklaus uždarbio ir savo kūrybai palankios dirvos ieškojimas, patriotiniai jausmai gainiojo Čiurlionį tarp Varšuvos, Vilniaus, Druskininkų ir Peterburgo. Drauge su juo ir be jo keliaudavo jei ne visi, tai bent dalis ir jo kūrinių.

Degdamas kūrybine ugnimi, nešamas lakios vaizduotės sparnų, jis skubėjo ne tik muzikos, bet ir tapybos bei grafikos priemonėmis išsakyti savo nepaprastai plataus, gilaus ir sudėtingo vidinio pasaulio, išgyvenimų turinį. Nemaža dalimi tas skubumas, beplūstantieji vis nauji ir nauji minčių, jausmų ir vaizdų srautai neleido jam pakankamai skirti dėmesio techniška kūrinių pusei. Be to, į dalį savo darbų jis žiūrėjo kaip į eskizus, kaip į medžiagą būsimiems kūriniams.

Čiurlionio kūrinių technikoje dominavo tempera ir pastelė popieriuje ar jų maišymas viename darbe (sudarant 1938 m. Čiurlionio kūrinių, buvusių jo vardo galerijoje, tikslų sąrašą, buvo: tempera popieriuje — 95 vienetai, pastelė popieriuje — 64, tempera-pastelė popieriuje — 20, aliejus popieriuje — 6, tempera drobėje — 5, aliejus drobėje — 5). Tempera, pastelė ir jų junginiu padarytus darbus įrėminimui klijuodavo ant kartono. Šį darbą atlikdavo pats arba atiduodavo įrėminimo dirbtuvėms. Nors kūriniai ir buvo įstiklinami, tačiau nesilaikyta, ypač pastelėms, specifinio įstiklinimo būdo: tarp stiklo ir paveikslų nebuvo paliekamas reikiamas tarpas. Tad nenuostabu, kad po kurio laiko dalis dažų sluoksnio nubyrėjo ar atsidūrė ant stiklo. Paveikslams nukentėti nemažą pavojų sudarė ir palyginti nemaži jų formatai, kurių vidutinis dydis siekė apie 75x62 cm.

Čiurlionis su savo kūryba pirmą kartą į viešumą išėjo Peterburge per Varšuvos Meno mokyklos 1906 m. ataskaitinę parodą. Gana gausiai savo kūriniams jis dalyvavo pirmosiose lietuvių dailės parodose Vilniuje. Jose buvo išstatęs viso apie 114 tapybos darbų. 1910 m. IV lietuvių dailės paroda su 27 Čiurlionio kūriniams buvo perkelta

Rygon. Šia proga reikia pažymėti, kad po kelis Čiurlionio kūrinius buvo eksponuojama įvairiose meno parodose Maskvoje, Peterburge, Minske ir kitur. Siūnčiant kūrinius į parodas, Čiurlionis negalėjo jų tinkamai parengti kelionėms. To priežastimi reikia laikyti tapybos technikos per mažą pažinimą ir lėšų stoką.

Į Čiurlionio kūrinių techniškosios pusės trūkumus pirmas dėmesį atkreipė M. Dobužinskis, kai 1908 m. Peterburge, aplankęs Čiurlionį, pamatė jo kūrybos sąlygas. Savo atsiminimuose, paskelbtuose 1938 m., jis rašė: „Šiame neturtingame, tamsiame kambaryje, sagutėmis pritvirtinęs popierių prie sienos, jis tuomet baigė savo poetiškiausią „Jūros sonatą“. M. Dobužinskis, apibūdinamas to meto Čiurlionio kūrybą, pastebėjo: „Jeigu Čiurlionis kai kuriuose savo kūriniuose visiškai ne „meisteris“, kartais nedrąsus ir techniška lyg ir bejėgis, tai tas mūsų akys (žymiausių anuomet rusų dailininkų būryje — P. G.) nebuvo jo darbų neigiamoji savybė. Priešingai, jo pastelės ir temperos, padarytos lengva ir muziko ranka, o kartais lyg vaikiškai, naiviai, be kokio nors „recepto“ ir be jokio manierizmo, kartais „nežinia kaip“, lyg pats savaime gimęs, savo grakštumu ir trapumu, kolorito gamomis ir kompozicija rodėsi mums kažkokiomis brangenybėmis“. Kai 1909 m. Čiurlionis kūrė Peterburge vadinamąjį didįjį „Rex'ą“, M. Dobužinskis ir A. Benua patarė jį daryti drobėje. Čiurlionis jų paklausė. Dobužinskis dar pridūrė: „Visi mes tuomet labai patarėme Čiurlionius pabandyti kitokią techniką (ne pastelę ir temperą ar jų junginį — P. G.) ir padaryti monumentalinį kūrinį“. Tikriausiai paklausius šių patarimų drobėje buvo sukurti „Auka“, „Karalių pasaka“ ir kt.

Įtemptas, intensyvus kūrybinis darbas, sunkios materialinio gyvenimo sąlygos anksti pakirto Čiurlionio sveikatą, ir jis sunkiai susirgo. Prieš išvežant jį iš Peterburgo, jo žmona S. Čiurlionienė kūrinius paliko globoti Dobužinskiui. Pas šį kūriniai išbuvo iki dailininko mirties. Po to Dobužinskis juos persiuntė į Vilnių Lietuvių dailės draugijai. Kita dalis Čiurlionio kūrinių tuo metu buvo pas jo gimines kaip privati nuosavybė ar parodose. Tikslai 1911 m., Lietuvių dailės draugijai rengiant pomirtinę Čiurlionio kūrinių parodą (1911.IV.23—V.18), jo darbai buvo surinkti ir atgabenti į Vilnių. Toje parodoje buvo eksponuota 218 tapybos darbų, neminint grafikos ir fluorofortų. V. Čiurlionytė-Karužienė prisimena, kad tą parodą uždarius, paveikslai buvo laikinai sukrauti visai tam netinkamame sandėlyje. Iš ten, tų pačių metų rudenį, jie buvo pasiųsti į Maskvoje rengiamą „Mir iskvstva“ draugijos parodą su pomirtine Čiurlionio kūrinių ekspozicija, kurioje parodyti 158 kūriniai. Ta paroda 1912 m., šiek tiek sumažinta, buvo perkelta iš Maskvos į Peterburgą. Iš čia visi paveikslai buvo sugrąžinti į Vilnių. S. Čiurlionienės paprašyta,

kūrinius ėmėsi globoti Lietuvių dailės draugija. Šią globą reikėjo atitinkamai apiforminti ir padaryti pastovia. Norint paveikslams suteikti nuolatinį prieglobstį, visus jo darbus sukaupti ir padaryti prieinamus visuomenei, vienintelis kelias buvo siekti, kad būtų įkurtas lietuvių dailės muziejus. Todėl 1913.XII.31 prie Lietuvių dailės draugijos buvo įsteigta M. K. Čiurlionio kuopa. Jos pagrindinis tikslas buvo „Lietuvių tautos paveikslų galerija“, kurios pagrindą turėjo sudaryti Čiurlionio kūryba. Šiam reikalui pirmiausia paveikslai turėjo būti išpirkti iš dailininko našlės. Už juos pageidaujama 25 000 rb. sumą, išmokamą per 20 metų, kaip ir visiems to meto lietuvių kultūros reikalams, turėjo suaukoti visuomenė.

Tuo tarpu Lietuvių dailės draugija atidarė Vilniuje Čiurlionio kūrinių nuolatinę parodą. Ji veikė nuo 1913.X.20 iki Pirmojo pasaulinio karo pradžios. Parodoje buvo eksponuota 190 paveikslų ir keliasdešimt grafikos darbų. Prasidėjus karui ir vokiečiams artėjant prie Vilniaus, susirūpinta, ką daryti su Čiurlionio kūriniams. Sukviesta Lietuvių dailės draugijos pasitarime buvo du pasiūlymai: išvežti Čiurlionio kūrinius Maskvon arba drauge su Dailės draugijos liaudies meno rinkiniais užmūryti kokiam nors rūsyje. Jei tai būtų buvę padaryta, trapūs Čiurlionio kūriniai būtų žuvę, nes šiam tikslui tinkamą rūsį Vilniuje sunku būtų buvę rasti.

Per karo įvykių sukeltą suirutę Čiurlionio kūriniai kurį laiką buvo pamiršti. Juos gelbėti nuo galimų karo nelaimių ėmėsi jaunutė Čiurlionio sesuo — Valerija Čiurlionytė. Padedama inžinieriaus St. Kairio ir kelių kitų lietuvių inteligentų, ji paruošė paveikslus evakuavimui iš Vilniaus į Maskvą. St. Kairio pastangomis kūriniams buvo gautas atskiras vagonas. Sunkiomis ir sudėtingomis karo sąlygomis išvežti iš Vilniaus, jie laimingai pasiekė Maskvą.

Maskvoje paveikslus ėmėsi globoti T. Naruševičius. Jo rūpesčiu kūriniai buvo sudėti Tapybos, skulptūros ir architektūros mokyklos patalpose. Iš jų Lietuvių komitetas karo pabėgėliams šelpti tos mokyklos patalpose 1916 m. surengė parodą. Joje buvo eksponuota 195 darbai, iš jų 167 tapybos.

Kilus Rusijoje revoliucijai, mokyklos administracijai prireikė patalpų savo reikalams. Čiurlionio paveikslus buvo pasiūlyta iškeldinti kitur. Naujuoju jų prieglobščiu tapo Jurgio Baltrušaičio butas. Kai paveikslus pergabeno, pasirodė, kad kai kurie iš jų apipeliję. V. Čiurlionytės pastangomis pelėšiai buvo pašalinti neliečiant kūrinių spalvų. Kiek galima sutvarkius paveikslus, iš jų J. Baltrušaičio bute buvo įrengta ekspozicija.

1918—1919 m. įsikūrus Lietuvoje Tarybų valdžiai, prie Svetimo komisariato įsteigta Meno

(Tęsiama 7 puslapy)

Vienybė, 1975 m. spalio 3 d.

kolegija rūpinosi dailės ugdymu. Buvusiuose grafo Tiškevičiaus rūmuose Vilniuje pradėtas steigti Valstybinis Dailės muziejus, išleistas tarybinės vyriausybės nutarimas dėl Ciurlionio kūrinių nacionalizavimo, pasiūsti įgalotiniai — jų tarpe ir V. Ciurlionytė — į Maskvą pervežti karo metu išgabtų kultūros, meno vertybių. Nors, V. Leniniui padedant, leidimas išvežti paveikslus iš Tarybų valdžios buvo gautas, tačiau trūko priemonių juo pasinaudoti. Keletą paveikslų V. Ciurlionytė išsiuntė į Vjlnių su dailininku Polovinskiu. Kiti ir toliau liko Baltrušaičio bute. Tuo tarpu Lietuvoje buvo užgniaužta tarybinė valdžia, o lenkų kariuomenė užgrobė Vilnių.

1920 m. pavasarį Kaune buvo surengta lietuvių meno apžvalginė paroda, kurioje buvo eksponuota Ciurlionio 21 tapybos darbas. Visi šie darbai buvo Kauno miesto muziejaus ir privati nuosavybė. Vėliau ši paroda su 10 tapybos ir 9 Ciurlionio grafikos darbais buvo perkelta į Klaipėdą.

1920.VII.12 pasirašius Lietuvai su Tarybų Rusija taikos sutartį, Ciurlionio kūriniai tuoj buvo atgabenti į Kauną. Deja, paveikslai vėl pateko į netinkamas sąlygas — buvo sudėti Užsienio reikalų ministerijos sandėlyje. Iš jo paveikslus perkėlė į savo butą V. Ciurlionytė-Karūzienė, kuriame jie išbuvo kelis mėnesius. Po to jie buvo perkelti į Lietuvių meno kūrėjų draugijos patalpas Maironio g. Nr. 3 (dabar Nr. 11) ir pavesti tos draugijos globai. 1921 m. Lietuvių meno kūrėjų draugija surengė lietuvių meno parodą, kurioje buvo eksponuoti 38 Ciurlionio darbai.

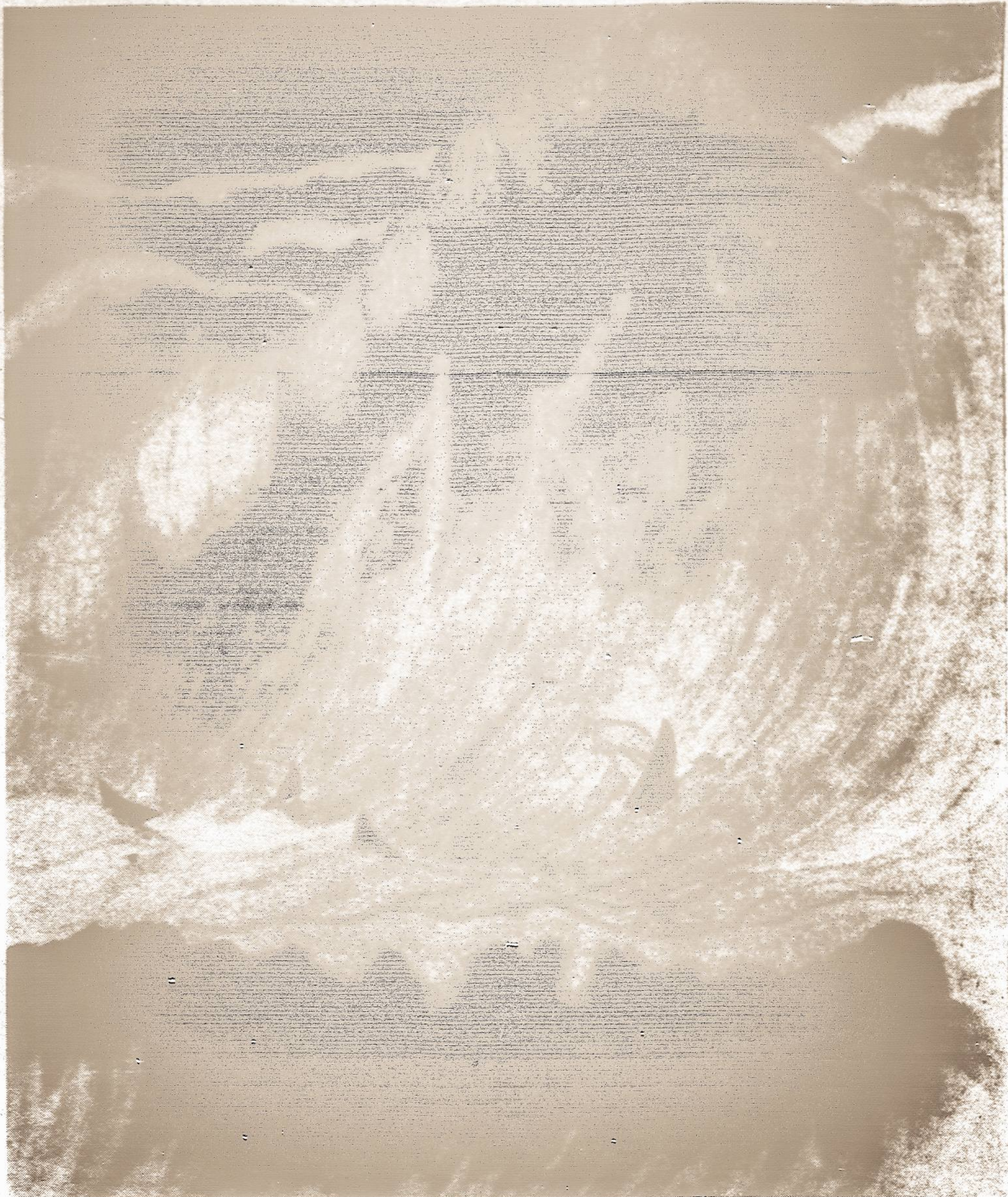
1921.III.4 Švietimo ministerija sukviėtė savo įgaliotų dailininkų ir Ciurlionio šeimos narių susirinkimą, kurio tikslas buvo aprašyti bei apytikriai įkainoti Ciurlionio kūrinius. Šį darbą tuometų kovo 2—10 d. atliko dailininkai J. Vienožinskis ir P. Kalpokas. Jie paveikslus išmatavo, nurodė jų medžiagą, atlikimo techniką, konstatavo paveikslų sužalojimą. Jau tuo metu iš sąrašo suminėtų 178 paveikslų ir 30 grafikos darbų, 25 paveiksluose buvo rasta sužalojimų. Tiesa, paveikslų būklė buvo charakterizuota pačiais bendriausiais posakiais: tam tikroje vietoje „iplėštas“, „aprintas“, „suteptas“, „apipelijęs“, „suraižytas“, „suteptas aliejumi“, „aptaškytas“. Minėtas pasitarimas ir kūrinių sąrašas Švietimo ministerijai davė pagrindą rūpintis Ciurlionio darbų, kaip būsimos dailės muziejaus branduolio, įteisinimu.

1921.XII.30 buvo išleistas M. K. Ciurlionio galerijos įstatymas. Juo remiantis, 1922.II.27 sudaryta sutartis su S. Ciurlioniene dėl kūrinių iš jos įgijimo sąlygų. Toliau visais galerijos reikalais rūpintis pavesta pirmajam jos direktoriui Ignui Šlapeliui. Tuo metu aktualiausias klausimas buvo surasti patalpas Ciurlionio kūriniams laikyti ir tvarkyti. Anuometiniame Kaune jų, ypač tinkamų kultūros bei meno reikalams, labai trūko. Kol Ciurlionio kūriniai sulaukė pastovesnės pastogės, prabėgo beveik ketveri metai, per kuriuos jie buvo kilnojami iš vienos vietos į kitą. Dėl susiklosčiusių aplinkybių Lietuvių meno kūrėjų draugijoje Ciurlionio kūrinių dalis, konservuotina pirmoje eilėje, buvo perkelta į Kauno tvirtovės valdybai priklausomo vienaaukščio mūrinio pastatėlio dviejų kambarių patalpą Donelaičio gatvėje (dabar Nr. 62). Viename kambaryje buvo sudėti Ciurlionio kūriniai, o kitas, mažesnis, paskirtas galerijos administracijai. Tuomet su Ciurlionio kūriniams konkrečiai nieko nebuvo daroma. Tiesa, buvo norėta kviesti jiems restauratorius iš Vokietijos, ir 1923 m. netgi imta su keliais iš jų susirašinėti šiuo reikalu, tačiau nei su vienu nebuvo galutinai susitarta, ir Kaunan jie neatvyko. Jeigu ir būtų atvykę, tai toje mažutėje, apytamsėje patalpoje kūrinių konservavimo ir restauravimo darbas būtų buvęs neįmanomas. Tik po 1923.II.21—23 lietuvių dailininkų streiko Švietimo ministerija susirūpino statyti M. K. Ciurlionio galerijai atskirą pastatą, oficialiai pavadintą Meno mokyklos flygelium ir laikinai skirtą galerijos reikalams.

Patalpų nesuradimu, žinoma, pirmiausia buvo apkaltintas galerijos direktorius. 1923 m. kovo mėn. spaudoje pasirodė du straipsniai: O. Pleirytės-Puidienės ir S. Santvaro, kur direktorius kaltinamas neveiklumu ir Ciurlionio kūrinių, kaip valstybės turto, naikinimu. Į šį reikalą buvo įsikišusi net prokuratūra. Šis ir kiti panašūs įvykiai priverė I. Šlapelį 1923.V.14 atsistatydinti iš direktoriaus pareigų. Jo vietą užėmė Kajetonas Sklerius.

1922—1924 m. laikotarpiu buvo ir kitokių M. K. Ciurlionio galerijos nuolatinių patalpų projektų.

Vienybė, 1975 m. spalio 3 d.

M. K. Ciurlionio Jūros sonata Finale

Buvo galvojama pritaikyti restoraną Vytauto kalne ar Švietimo ministerijos patalpas Donelaičio gatvėje, skirti galerijos reikalams Lietuvių meno kūrėjų draugijos patalpas Maironio gatvėje Nr. 3, rekonstruoti sandėlį prie Miesto muziejaus. 1923 m. gale buvo gautas Švietimo ministerijos įsakymas pergabenti visą galerijos turta, kur jis būtų, į Švietimo ministerijos Donelaičio gatvėje (dabar Nr. 25) antrojo aukšto du kambarius.

Matyti, visų šių rūpesčių ir kovos dėl patalpų antrasis direktorius taip pat negalėjo pakelti ir 1924.II.13 atsistatydino. Trečiuoju iš eilės galerijos direktoriumi tuo pat metu buvo paskirtas šio straipsnio autorius. Eksponatai buvo perduoti ir priimti kovo 21 d. Naujoji galerijos vadovybė iš pat pirmųjų dienų stengėsi gauti iš Švietimo ministerijos leidimą dviem galerijos atstovams vykti į užsienį sudaryti sutarties su fotografu, konservatorium ir paveikslų aptaisytoju, parūpinti muziejiniam darbui įvairių priemonių. Komplikuotai atliktos trapios Ciurlionio kūrinių spalvos buvo labai nukentėjusios nuo jau minėtų vežiojimų ir kilnojimų. Tai ypač buvo matyti jo pasteliniuose ir mišrios technikos darbuose. Sunku tuomet buvo galvoti apie jų pirmąjį spalvingumo atstatymą, norėta bent pašalinti pernelyg ryškius pažeidimus, kurie smarkiai kenkė meninės visumos įspūdžiui. Tam reikėjo be galo atidaus, kruopštaus konservatoriaus ir restauratoriaus darbo. Labai paabėjota, ar iš viso tuos trūkumus kada nors pavyks įveikti.

Vienas iš vyresnės kartos dailininkų iškėlė mintį pavesti dail. K. Simonui kūrinius kopijuoti. Anais laikais buvo manoma, kad Simonio kūryba artima Ciurlionio darbams. Pirmuoju jo mėginimu buvo „Vyties“ preliudas. Kai darbas buvo baigtas ir kopija pristatyta M. K. Ciurlionio galerijos komisijai aprobuoti, pasirodė, kad ji labai tolima originalui spalvomis, koloritu. Taigi iš šio sumanymo nieko neišėjo. Liko vienintelė išeitis — pašalinti kūriniuose labai matomus pažeidimus. Bent iki to laiko, kol nepasiseks surasti jiems tinkamą, patyrusį restauratorių.

Švietimo ministerijos žiniomis, tokį darbą atlikti galėjo ir Rygos miesto muziejaus restauracinės dirbtuvės. Pasiteirauti pačiose dirbtuvėse apie konkrečias galimybes buvo pasiūstas galerijos di-

rektorius. Restauratorius dailininkas K. Jurjanas sutiko atvykti į Kauną ir vietoje apžiūrėti nukentėjusius kūrinius. Atvykęs, jis atrinko 9 įvairius, įvairių tapybos technikų darbus, kurie buvo pasiūsti į Rygos dirbtuves. Šie kūriniai 1924 m. gale — 1925 m. pradžioje restauruoti šitaip:

1. „Auka“. Dubliuota nauja drobe. Visame paveikslo plote retušuotos ištrupėjusių dažų vietos. Jų atsirado dėl to, kad paveikslo savininkė O. Talat-Kelpšienė, veždama jį iš Peterburgo Lietuvos, buvo nuėmusi nuo porėmio ir sulankščiusi į daugelį dalių. Suprantama, sulankimų vietose buvo beveik visiškai nutrupėję dažai.
2. „Karalių pasaka“. Abiejuose apatiniuose paveikslo kampuose pašalinti pelėsiai. Visame paveikslo plote retušuoti geltonų dažų taškai, kuriais kažkas buvo aptaškęs. Paveikslas priklijuotas ant naujo kartono ir padėtas ant parketo*).

*) Parketas — tam tikra medinių lystelių konstrukcija, pritvirtinama kitoje paveikslo pusėje, kad jis, veikiamas atmosferos, nesiriestų ir nesutrūkinėtų.

3. „Vasara“. Priklijuotas ant naujo kartono ir padėtas ant parketo.
4. „Preliudas ir fuga“ (diptichas). Dešinėje paveikslo pusėje retušuotas dangus; kairėje — dangus dangaus, apatinė kalno dalis, kurioje pašalintos nuo drėgmės atsiradusios dėmės ir abiejose pusėse pašalinti kiti defektai.
5. „Rojus“. Priklijuotas ant naujo kartono ir įdėtas į įstiklintą kasetę.
6. „Aukuras“. Užklijuotas ant naujo kartono ir įdėtas į įstiklintą kasetę.
7. „Laidotuvių“ ciklo II paveikslas. Pašalintos didelės taukų dėmės, atstatytos smarkiai nusitrynę pastelės vietos.
8. „Laidotuvių“ ciklo IV paveikslas. Užtaisyta išplėsta apatinė kairioji paveikslo pusė, atstatytos nusitrynę spalvos.
9. „Zodiako ženklų“ „Vandenys“. Ištaisytos nubrūžintos paveikslo vietos, įdėtas į kasetę ir įstiklintas.

Dėl kitų paveikslų konservavimo galerijos direktorius, susipažinęs Rygos restauracinėse dirbtuvėse su Ciurlionio kūrinių konservavimo būdais bei priemonėmis, įtikino galerijos komisiją, kad

(Tęsiama 8 puslapy)

SANTARA — ŠVIESA TABOR FARMOJE

JONAS KIZNIS

22-sis Santaros-Šviesos suvažiavimas prasidėjo ketvirtadienį, rugsėjo 4 d., 3 v. 30 m. p. p. pokalbiu su Liudu Dovydėnu. Pokalbyje, atsakydamas į Tito Antanaičio klausimus, Dovydėnas papasakojo, kaip pradėjęs korespondencijom, reportažais, feljetonais — pakilo į rašytojus ir 1936 m. romanu Broliai Domeikos laimėjo valstybinę premiją. Pokalbyje buvo pakalbėta ir apie lietuvių literatūrą aplamai bei lietuvių rašytojo padėtį profesiniu atžvilgiu Nepriklausomoj Lietuvoj. Meno veikėjų kūrybinis kelias niekuomet nėra lengvas, net ir tuomet, kai jų nepersekioja policija ir atžūlūs diktatūrų biurokratai nenurodinėja, kaip ir ką rašyti, vaidinti, komponuoti, tapyti. Antroje pokalbio dalyje Dovydėnas kalbėjo apie įvykius ir žmones Lietuvoje pirmos bolševikinių rusų okupacijos metais. Tie metai buvo žiaurūs ir negailėtingi Lietuvai. Tada tie, kurie tikėjo "Šaule", buvo apvilti. Egi netikėliai šoko prisitaikinti ir užsikabinti.

Vakare įdomų, perspektyvų referatą skaitė Romas Šležas — Lietuviškų media koalicija. Tema aktuali, referatas rūpestingai, išmaniai paruoštas. Prelegentas pabrėžė neatidėliotina reikala steigti instituciją, koordinuoti programom lietuviškų media — lietuviškų radijo laidų. Institucija paruoštų lietuvių radijo laidom programos dalį, kurią sudarytų bendrosios, aktualios, visiem lietuviams žinotinos naujienos — įvykiai, vienaip ar kitaip liečią mūsų opias problemas. Ta bendroji laidų dalis būtų kelių ar keliolikos minučių. Tam darbui Institucija turėtų sutelkti geriausias pajėgas, išmanančias radijo laidų paruošimą ir pačių įvykių svorį. Tokios Institucijos steigimu jau kuris laikas rūpinasi kun. K. Pugevičius.

Reikalo svarbai ir jo praktiškai reikšmei iškelti, R. Šležas pateikė apytikslių statistikos duomenų: priminė lietuvių radijo valandėles (LRV) iki Antrojo p. karo, kiek jų buvo, kiek jų liko po karo, kiek naujų įsisteigė, kiek jų dabar yra. Visų dabarties LRV klausytojus sudėjęs, prelegentas rado plačią auditoriją, skaičiuojamą šimtais tūkstančių.

Į televiziją patekti nėra lengva, prelegento nuomone, bet su aktualia vertinga programa įmanoma.

Šalia to reikia kantraus atkaklumo ir mokėti pasinaudoti tinkamu laiku — kai televizijos stotim reikia gauti leidimus, vėl trim metams pratęsti egzistenciją. Televizijos stotis atsižvelgia į visuomenės pageidavimus, nes jom tas svarbu ir reikalinga stoties veiklos leidimui pratęsti.

Suvažiavimo programa šakojosi keliom kryptim: individais ir jo konfliktai, tautinės-politinės problemos, mokslinės temos, ir ketvirtoji šaka — menas: literatūra ir dailė. Į pirmąją grupę įeitų Vaclovo Sevruko ir Pavel Litvinov kalbos — Kolizija ir atradimai ir The Movement for Human Rights in the USSR. Antroji grupė: Romo Šležo referatas, Lietuviškų media koalicija, simpoziumas — Ko Lietuva laukia iš išeivijos: Zenonas Rekašius, Vincas Rastenis, Vaclovas Sevrukas; ir antras simpoziumas — Dabartinis lietuvių jaunimo veidas: Mindaugas Pleškys, Emilija Pakšaitė, Danguolė Kviklytė, Algis Avižienis ir Viktoras Nakas, Trečioji grupė: Vytautas Kavolis — Pats ir asmuo, gamta ir kultūra; Marija Gimbutienė — Senosios Europos religija ir moters vaidmuo. Ketvirtoji grupė gausiausia: Pokalbis su Dovydėnu, latvio Valters Nollendorfs kalba — Remarks on Current Trends in Latvian Literature, Jurgis Blekaitis — Apie Radauską — žmogų ir poetą, Rimvydas Šilbajoris — Humoristinės ir estetinės distancijos Radausko kūryboje, Literatūros vakaras: Jurgis Blekaitis, Liudas Dovydėnas, Eglė Juodvalkytė, Liūnė Sutema, Rimas Vežys. Ketvirtą grupę užbaigia Austės Pečiūraitės tapybos darbu paroda.

Suvažiavimo programos ne visos temos lygiai sėkmingai praskambėjo. Jaunimo simpoziumas, kuriuo siekta paryškinti "dabartinį lietuvių jaunimo veidą" — buvo blankus, be polėkių ir užmojų. Simpoziumo dalyvių pasisakymuose nesijautė gilesnio-platesnio kontakto ir dėmesio dabarties visuotinoms problemoms, kurios, greta mūsų tautinių, irgi dėmesio vertos. Simpoziumo kalbėtojai — skautai ir ateitininkai. Be šių lietuvių jaunimo visuomeninių organizacijų yra ir kitokių kolektyvų, kurie nors nevisuomeninės bet irgi organizacijos, kur gausu jaunimo, ir ne visi ten skautai ar ateitininkai. Tokie kolektyvai, kaip

tautinių šokių ansambliai, chorai, vaidintojų kolektyvai, sporto organizacijos ir kt. — gal būt, irgi norėtų kalbėti kongresuose ar simpoziumuose.

Studijuojanti menas yra tokia kategorija, kurios individai nelinek į visuomenines organizacijas. Pavienių asmenų pasisakymai gal būtų įdomesni ir būdingesni jaunimo veidui. . . Apsiriboti apkalbamo simpoziumo organizuotais atstovais, ryškinant lietuvių jaunimo veidą, būtų netikslu ir liūdna. Šis simpoziumas meta tamsų šešėlį ant būsimo Jaunimo kongreso.

Suvažiavimo simpoziumai nebuvo sėkmingi. Ir antrasis — Ko Lietuva laukia iš išeivijos — buvo miglotas, be jokios perspektyvos. Tiesa, kalbėta (V. Sevrukas), kad reikia ryžtis drąsesniai akcijai, ieškoti efektingesnių kovos priemonių, demaskuoti okupanto kėslus, jo burbulinę propagandą, terorą. To Lietuva gal ir laukia iš išeivijos. Dėl

išeivijos politinės programos Lietuvai galima teikti, kad ji turėtų būti tik vieno punkto programa: Laisvas Tautos Apsisprendimas.

Literatūros vakaras, tiksliau sakant, jo prozinė dalis, parodė, kad suvažiavimo publika imlesnė, gyviau reaguojanti sintetiniam vaizdavimui, tipizacijai negu detalinėm charakteristikom. Be tekstų apie poetus ar prozininkus kiek daugiau kalbėti neatsargu.

Suvažiavimo paskaitos, M. Gimbutienės ir V. Kavolio, Radausko poezijos ir jo asmens charakteristikos, R. Šilbajorio ir J. Blekaičio, lauktina, bus atspausdintos Metmenyse. Itin patartina R. Šležiui paskaitą, Lietuviškų media koalicija, del jos dabartinio aktualumo, skelbti ją visur, kur tik bus proga skaityti, ir paleisti į spaudą.

Austės Pečiūraitės tapybos paroda drąsių kompozicijų, išradingos fantazijos, vaizdinga kaip ir jos poezija. Vyrauja figuriniai darbai.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALE VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: VIrginia 6-1800

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

CHICAGOS LIETUVIŲ SPORTININKŲ SUKAKTIS

Chicago miesto burmistras Richard J. Daley 1975 m. spalio 11 d. paskelbė lietuvių futbolo diena Chicagoje (Lithuania Soccer Day in Chicago). Tą dieną Chicago lietuvių futbolo klubas Lituanica, plačiau žinomas Liths vardu, šauniai pokyliu atžymės savo 25 metų gyvavimo sukaktį.

Ta proga verta prisiminti keletą šio klubo praeities momentų, kurių dėka buvo prieita prie šios garbingos sukakties.

Šio futbolininkų vieneto pradžia laikytina 1951 m. sausio 14 d., kuomet įvyko susirinkimas futbolo komandai steigti. Į jį atsilankė 27 futbolo mėgėjai. Čia buvo išrinkta ir pirmoji valdyba, kurią sudarė: E. Vengianskas, K. Baltramonaitis (jau miręs), L. Kriaučiūnas, V. Numgaudas, E. Šulaitis. Pradžioje buvo nutarta pasivadinti ne klubo, bet tik futbolo komanda, kuriai pasirinktas Lituanica vardas. Atėjus pavasariui, ši komanda jau pasirodė aikštėje ir tuojau buvo užregistruota Chicago pirmenybėse, kur jai duotas Liths (sutrumpinimas nuo Lithuanians) vardas. Įdomu, kad pirmąsias pirmenybių rungtynes lietuviai laimėjo 5:3 pasekme, įvaikdami tuo laiku gana neblogą buvusią Rangers komandą (ji jau seniai likvidavosi).

Taip ėjo metai po metų. Būta daug gražių, na, ir liūdnų momentų. Kadangi dauguma futbolo komandos valdybos narių buvo ir kitų Chicago bei Cicero liet. sporto klubų valdybose, tai buvo nutarta sudaryti vieną, bet pajėgų sporto vienetą. Tokiu būdu gimė Chicago Perkūno sporto klubas, kuris priglaudė ir futbolo komandą. Tačiau tokia operacija futbolininkų nepatenkino, kadangi futbolo komandai reikėjo daugiau dėmesio, nes jos reikšmės nepasitenkino tik lietuvių ratelyje. Tuomet vėl buvo nutarta atsiskirti (tas atsitiko 1955 m.) nuo Perkūno ir pasivadinti Chicago Lietuvos Futbolo Klubu vardu.

Maždaug po metų laiko atsirado klubo rėmėjas M. Pauparas, kuris pasiūlė Vainuto vardą ir kurį laiką juo ši komanda ir vadinosi.

1957 m. vėl buvo nutarta grįžti prie Lituanicos vardo ir juo iki šiol vadinasi. Jeigu pradžioje tebuvo tik viena futbolo komanda, tai vėliau atsirado ir rezervinė, jaunių, jaunučių, mažučių, veteranų, o dabar organizuojama ir mergaičių futbolo komanda. Vienu metu klubas turėjo ir mergaičių tinklinio komandą.

Be dalyvavimo "National Soccer" lygoje, kuri apima ne tik Chicago, bet ir tolimesnes vietas (kartais lietuvių komandai tenka važiuoti į Peoriją, kuri yra daugiau 150 mylių atstume), Lituanica yra žaidusi visose Š. Amerikos liet. futbolo pirmenybėse ir nukeliavusi į New Yorką, Rochesterį, Torontą, Clevelandą, Detroitą, Omahą ir kitur.

Vienybė, 1975 m. spalio 3 d.

Nevieną kartą yra tapusi tokių pirmenybių nugalėtoja.

Daugiausia laiko Lituanicos vyrų pirmoji komanda pirmenybėse praleido I-je divizijoje, kas yra aukščiau negu vidurkis (ypatingai, kuomet dabar yra 4 grupės: "Major", I, II ir III divizijos. Vieneriais metais (1959 m.) Lituanica turėjo garbės patekti į pačią aukščiausią grupę - "Major" diviziją, tačiau ten išsilaikė tik vienerius metus. Gerų pasiekimų komanda pasiekdavo ir salės futbolo pirmenybėse.

Per 25 metus keitėsi futbolininkai, klubų pirmininkai, komandų vadovai, na, ir rėmėjai bei žiūrovai. Per klubo komandas yra perėję net apie 400 žaidėjų. Klubo pirmininkais yra buvę: E. Vengianskas, V. Numgaudas, E. Šulaitis, A. Visockis, L. Juraitis, R. Kožėnas, H. Jenigas, J. Juška, P. Ambufas, J. Pleirys, dr. E. Ringus, J. Kaunas.

Dabar grįžkime vėl prie šių dienų. Reikia pažymėti, jog Chicago LFK Lituanica yra pats geriausiai organizuotas lietuvių sporto klubas ne tik Chicagoje, bet ir visoje Amerikoje. Jis turi nemažą išlaidų, bet taip pat turi gana daug talkininkų bei rėmėjų, taip kad pagrindas gyvuoti yra tvirtokas. Jaunių bei jaunesniųjų komandos duoda vilties, jog klubas dar nemirs seniesiems pasitraukus, ką jau matome dabar, kuomet pirmoje komandoje žaidžia beveik visi, pradėję futbolą spardyti jaunučiais.

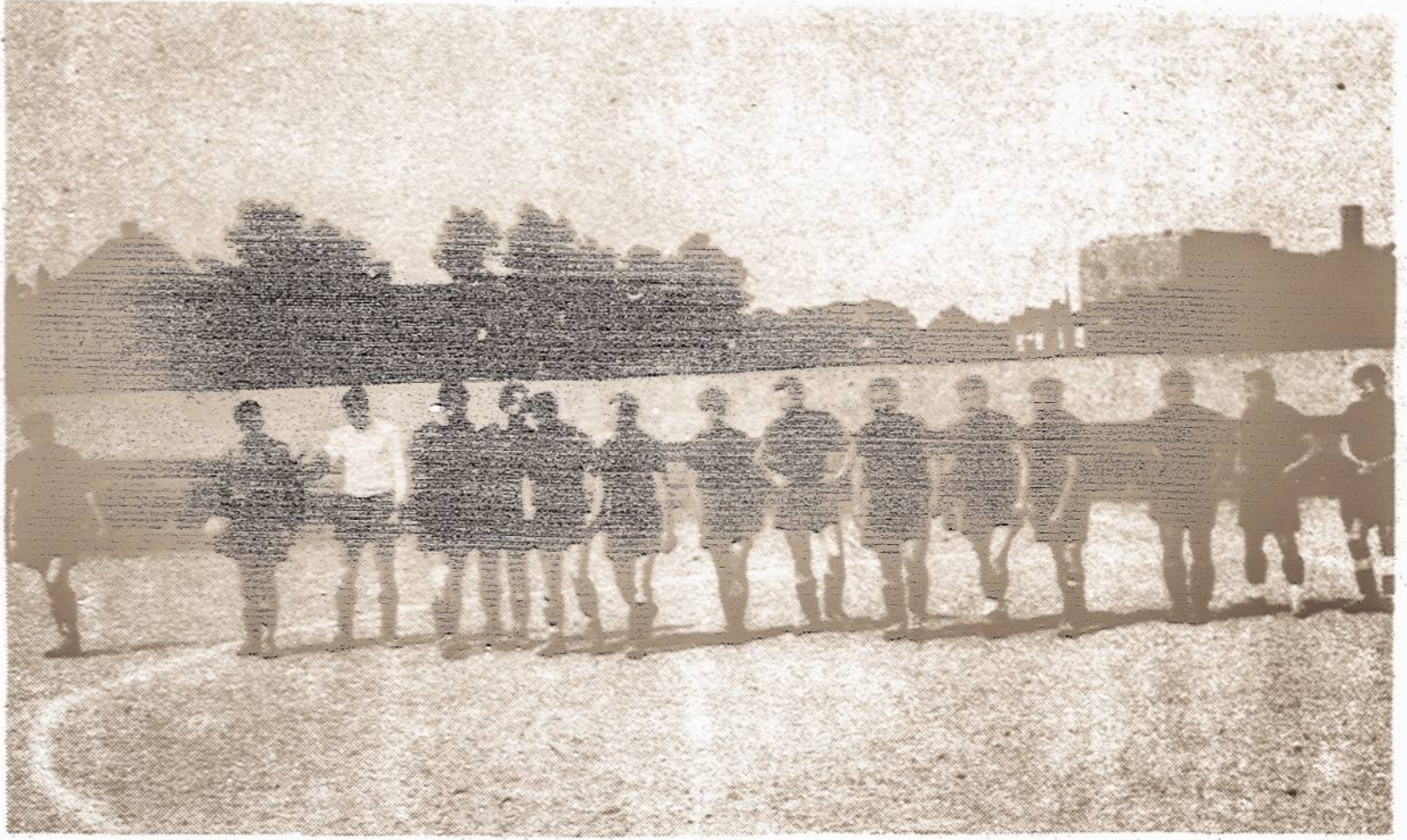
Kaip jau minėjome, spalio 11 d. Chicago miesto burmistras paskelbė lietuvių futbolininkų dieną Chicagoje. Panašias rezolucijas padarė Cook County prezidentas George W. Dunne, Illinois valstijos Atstovų Rūmai ir Chicago miesto Taryba, kurios narių šiomet turime lietuvių sportininką (jis priklauso Neries sporto klubui), aldermaną Kenneth B. Jaksy. Šios sukakties proga futbolininkai susilaukė gražaus pasveikinimo iš Illinois valstijos Senato nario Frank D. Savicko bei lietuviškų organizacijų vadovų. Sukakties proga klubo valdybos bei žaidėjų atstovai aplankė virš minėtus asmenis, su jais pakalbėjo, pakvietė atsilankyti į futbolininkų sukakties minėjimą, kuris įvyks spalio 11 d. Lietuvių Tautiniuose namuose. Būtų gera, kad tos dienos vakare įvyksiančiame pokylyje Tautinių Namų salė būtų lietuvių, sporto mėgėjų bei rėmėjų pilnai perpildyta! Tas duotų futbolininkams daugiau pasiryžimo žengti į antrąjį šimtmečio ketvirtį didesniu optimizmu.

EUFROZINAI IR ANASTAZIJAI MIKUŽIŪTĖMS, JIEDVIEJŲ MYLIMAI TETA MIRUS, REIŠKIAME NUOŠIRDŽIA UŽUOJAUTĄ.

Bronė Spūdienė, Ona Petrash, Uršulė Daunoras, Uršulė Kraus, Marytė Vasilka, Ona Jozėnas, Salomėja Narkėliūnaitė, Ona Zaveckienė.

1975 m. Chicago Lituanicos klubo valdyba: [sėdi iš k.] P. Balčiūnas, L. Juraitis, J. Kaunas [pirm.], G. Bielskus. Stovi: J. Juška, A. Martinckus, J. Lsauskas, A. Viktora, P. Gudaitis. V. Noreikos nuotr.

Chicago Lituanicos futbolo komanda 1958 metais New Yorke, kuomet jie laimėjo Š. Amerikos liet. pirmenybes. Ed. Šulaičio nuotr.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arhą paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v

Dailininkas Vytautas K. Jonynas, dail. Mikalojaus Čiurlionio minėjimui rengti komiteto pirmininkas, apie M. Čiurlionio tapybinį meną skaitys paskaitą spalio 18-19 Kultūros Židinyje.

Pirmoji diena bus skiriama Čiurlionio dailei, antroji — muzikai. Iškilminga akademija su paskaitomis įvyks spalio 18, šeštadienį, 7 v. v. Kultūros Židinyje.

Vyresnės kartos muzikas Aleksandras Aleksis iš Waterbury, Conn., yra pakviestas į Čiurlionio minėjimo garbės prezidiumą.

A. Aleksis yra baigęs Varšuvos konservatoriją ir iš M. Čiurlionio perėmė Varšuvos lietuvių choro vadovauti.

M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukakčiai atžymėti išleistas ir gražus plakatas. Plakate yra įdėta dail. V. K. Jonyno sukurtas Čiurlionio portretas (medžio raižinys) ir vienas Čiurlionio paveikslas — Saulės sonatos andante. Plakatas bus išskabinas lietuviškose įstaigose.

Paterson, N. J., Lietuvių Bendruomenės iniciatyva spalio 26 rengiamas vysk. M. Valančiaus 100 metų mirties ir dailininko muziko M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukakčių minėjimai. Apie Valančių kalbės Pr. Naujokaitis, apie Čiurlionį Paulius Jurkus iš Brooklyno.

Su **Vytautu Daugirdu**, nauju vedėju, New Yorko lietuvių Perkūno choras pradėjo darbą. Į chorą įsijungė dainininkai: Leonas Ralys ir Vytautas Alksninis. Choro valdyba tiki, kad ir kiti, mėgstą skambią lietuvišką dainą, įsijungs. Repeticijos ketvirtadienių vakarais.

Sol. Metišlovas Razgaitis rengia koncertą spalio 26, sekmadienį, 4 v. p. p. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne. Jam akomponuos Algirdas Kačanauskas. Koncerte taip pat dalyvaus akordeonistė Rūta Raudytė ir solistė Sandra Alesi.

Atlanto pakraščio Lituanistinių mokyklų mokytojų dienos rengiamos lapkričio 22-23 Kultūros Židinyje, Brooklyne. Kviečiami dalyvauti visi Atlanto pakraščio lietuviai mokytojai.

Vaikų darželis Gintarėliai, pasibaigus vasaros atostogoms, pradėjo darbą rugsėjo 11. Vaikai ketvirtadieniais suvežami į Kultūros Židinį, mokytojų prižiūrimi žaidžia.

Association for Advanced Baltic Studies — Draugija Baltijai giliau studijuoti rugsėjo 27 Armėnų kultūriniam centre, 2 Ave. ir 34 St. New Yorke buvo surengus bendrą baltiečių akademikų balių.

Lietuvių programą atliko pianistas **Saulius Cibas**. Jis paskambino Čiurlionio kūriniais.

Komitete Lietuvių skyrių sudaro: Rimas Gedeika, Rasa Razgaitienė, Evaldas Remėza, Antanas Sabalis, Alina Staknienė ir dr. Vytautas Vygantas.

Kaip dažnai studijoms ir pobūviams susirinks - neskelbiama.

QUEENS MIESTO DALIES LIETUVIAI

Dailininkai kviečiami nuo lapkričio 15 iki 1976 sausio 4 dalyvauti dideliame ir gražiame valdžios pastate Queens ruošiamoj didelėj meno parodoj, kurioje tegalės dalyvauti tik Queens nuolatiniai gyventojai — dailininkai, skulptoriai, grafikai. Bus ir fotografikų skyrius. Informacijų reikalu kreiptis į dailininką A. Kairį, telefonuojant IL 9-3760.

Stasė ir Vytautas Česnavičiai rugsėjo 21 minėjo savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį.

Jaunoji lietuvaitė aktorė Janina Matthews pakviesta New Yorko televizijos 13-ojo kanalo programoms spalio 22 d., ir bus transliuomos 10-tą valandą ryto, 1-mą val. p. p., ir 6-tą valandą vakaro. Janina ne tik vaidina, bet ir puikiai dainuoja bei šoka.

Dr. Marijos Kregždienės 75 m. sukaktis bus paminėta spalio 26 Evangelikų parapijos salėje, Woodhaven, N. Y., po pamaldų Evangelikų bažnyčioje, kurioje pamaldas atlaikys iš Chicagos atvykęs superintendantas kun. Dilys.

MALONIAI JUS KVIEČIAME

pamatyti

žurnalistės

Salomėjos Narkeliūnaitės spalvotų filmų reportažą iš šiais metais Lietuvoje įvykusios Dainų ir tautinių šokių šventės.

1975 m. gruodžio [December] 6 d., šeštadienį, 7 val. vak. Šv. Trejybės liet. par. salėje, Adams St. ir New York Ave. kampas, Newark, New Jersey

Įėjimo auka \$2.00. Filmų vakarą rengia ir visus kviečia "Lietuvos Atsiminimų" Radijas

Jonas Dainauskas pokalbio metu su Vienybės redaktoriumi Jonu Valaičiu.

S. Narkeliūnaitės nuotrauka

Jonas Dainauskas kalbėjo rugsėjo 21 Kultūros židiny Brooklyne, Vienybės kaimynystėj. Diena buvo lietinga, gaila, žmonių prisirinko nedaug - apie šimtinę.

Rengėjai: Lietuvių Bendruomenė su Vaižganto klubu. Lietuvių Bendruomenės vardu vadovavo Aleksandras Vakselis, Vaižganto klubo daliai Paulius Jurkus. Invokacija kalbėjo Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Kelis žodžius pasakė ELTos redaktorius, VLIKo vicepirmininkas Juozas Adėnas.

Gal dar niekam kitam neatėjo į galvą mintis suskaičiuoti, kiek yra iš Lietuvos istorijos nelietuvių parašytų veikalų! O suskaičiavę mūsų gyvas kaip vijurkas, istorikas, teisininkas, bibliotekininkas Jonas Dainauskas iš Chicagos! Iš jų daugiausia parašė lenkai - 880, 339 rusai ir 400 ukrainai. Kiti po mažiau.

Veikaluose, ypač lenkų, panaudoti 193 falsifikuoti dokumentai, suktybių, Lietuvos nenaudai tikslu, o 688 dokumentai visai istorikams nebuvo žinomi.

Iš jo kalbos, atrodo, kad Dainauskas yra iščiupinėjęs ir padidinais stiklais išstudijavęs kiekvieną apie Lietuvą dokumentą, atskyręs ir padirbtuosius nuo tikrųjų.

Dainausko paskaitą reikėjo įkalbėti į juostelę ir perleisti per visas lietuvių radijo programas.

Prelegentas ragino studijuoti Lietuvos istoriją. Ir dvasiškiams patarė vaikus pirmiau pamokyti Lietuvos istorijos, tik paskui poteriu. . . Publikoje buvo pustuzinis dvasiškių. Atrodo, jie buvo patriotai. Patarimą priėmė su šypsena. . .

Dainauskas studijavo ir dėstė Lietuvoje, Lenkijoje, Prancūzijoje ir Amerikoje. Visur surinko daug medžiagos, kurią grupuoja ir dar šiais ar kitais metais nori išleisti ne vien lietuvių, bet ir anglų kalbomis.

Vėliavininkai buvo Vizbara ir Jurkuvėnas. Paskaita buvo gyva, įdomi. Dainauskas kalbėjo su temperamentu ir gyvai. Jis klausytojus ragino domėtis praeitimi, sekti, ką Lietuvos kaimynai rašė apie Lietuvą.

Antroji — koncertinė dalis su literatūrinio įtarpu taip pat buvo įdomi. Sol. Liudas Stukas gyvai padainavo Tykiai, tykiai Nemunėlis. . . , harm. Br. Budriūno, Mano gimtinė — Aleksandro Kačanausko, Lietuvos laukai — Salomėjos Čerėnės, Visur tylą — J. Gruodžio, Kaitink, šviesi saulute — M. Petrausko, Daina turtingas gyvenau — Vyt. Klovos, na, ir bisui padainavo newjersiečio J. Stankūno kūrinį.

Liudas Stukas atsivedė dar mums nematytą pianistę — jauną lietuvaitę Alice Maleskevičiūtę iš Jersey City. Ji muzikos mokytoja, ruošiasi daktaratui. Ji pianu dainininką palydėjo jautriai, su gilumu.

Buvo ir literatūrinė dalis. Leonardas Žitkevičius paskaitė trumpų eilėraščių, gi Paulius Jurkus vaizdžiai paskaitė legendą — Beržai iš knygos "Ant Vilnelės tilto".

Jonas Valaitis

S. Narkeliūnaitės nuotr.

Alice Maleskevičiūtė palydėjo pianu Liudui Stukai solo dainų programai.